

Monumentnummer*: 521689

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82754/162

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Landgraaf		Landgraaf		Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mijn Carlstraat	11			6372 VE	Landgraaf		
Mijn Carlstraat	13			6372 VE	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Landgraaf		B				406	
Landgraaf		B				405	

*Omschrijving***

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype D. Deze woningen zijn gesitueerd aan de noordwestzijde van het pleintje, waarop de Mijn Carlstraat uitkomt. Het Eikske omvat 26 mijnwerkerswoningen, welke werden gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

Beide panden werden omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder lessenaarsdak. Vanwege deze gestandaardiseerde uitbreidingen werden de oorspronkelijke entree van de woonhuizen en de buitendeuren van de bijkeukens aan het zicht onttrokken. De douche- en toiletvoorziening van Mijn Carlstraat 11 is nadien nogmaals vergroot. De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden eveneens omstreeks 1957 gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de perceelsgrenzen vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aan de zijgevels aangebouwde douche- en toiletvoorzieningen zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. UITGESLOTEN van bescherming zijn alle overige sedert 1913 gerealiseerde aan- en bijbouwen.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige PLATTEGROND, aan weerszijden voorzien van een rechthoekig uitgebouwde bijkeuken. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve BOUWLAAG, alsmede een vliering. De bijkeukens aan weerszijden tellen één bouwlaag. Het hoofdvolume wordt gedekt door een WOLFDAK. Hierop zijn de verdiepingsvensters van de voor- en achtergevels onder een lessenaarsdak ingestoken. De wolfeinden bevinden zich boven de respectievelijke zijgevels. De uitgebouwde bijkeukens met de aangebouwde toilet- en douche-eenheden hebben een LESSENAARSDAK. Zowel de wolf- als lessenaarsdaken van Mijn Carlstraat 11 en Mijn Carlstraat 13 hebben rode betonpannen. De wolfdaken van beide panden beschikken nog over een rode, keramische nokpion.

De oorspronkelijke gecombineerde hoge schoorsteen op het achterdakvlak is verdwenen. Beide oorspronkelijke, hoge schoorstenen op het voordakvlak zijn vernieuwd. Bakgoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering. De in een tweetal stadia uitgebreide bijkeuken van Mijn Carlstraat 11 heeft een kunststof boeiboord.

De woningen waren oorspronkelijk voorzien van rechthoekige en segmentboogvormige houten T-VENSTERS (zowel enkelvoudig als dubbel) met ingedeelde bovenlichten en segmentboogvormige houten souterrainvensters. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuisDEUREN met verticaal ingedeelde bovenlichten in de zijgevels en de rechthoekige opgeklampte toegangsdeuren van de bijkeukens werden verwijderd vanwege de omstreeks 1957 gerealiseerde zijgevelaanbouwen. Mijn Carlstraat 11 is thans voorzien van zowel houten als kunststof vensterkozijnen ; Mijn Carlstraat 13 heeft hardhouten vensterkozijnen en enkele rolluiken.

De woningen van het type D kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de MATERIAALTOEPASSING door geprofileerde, gecementeerde gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Tussen deze kaders bevinden verdiept geplaatste rode bakstenen gevelvelden met gecementeerde speklagen, aanzet- en sluitstenen en kaderornamenten. Boven de uit- en aanbouwen aan weerszijden van het hoofdvolume zijn de zijgevels voorzien van verticale gecementeerde banden. Decoratief gecementeerde, rode bakstenen hoeklisenen met sierankers. Metselwerk in Vlaams verband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Het metselwerk van Mijn Carlstraat 11 is gereinigd en opnieuw gevoegd. Het verdiept geplaatste voorgevelveld van de bijkeuken van Mijn Carlstraat 11 is wit gesausd, bij Mijn Carlstraat 13 gecementeerd. Hardstenen vensterbankplaten, bakstenen vensterdorpels.

De VOORGEVEL van de dubbele mijnwerkerswoning Mijn Carlstraat 11-13 is symmetrisch ingedeeld. In de geprofileerde, gecementeerde plint hebben beide panden boven het souterrainvenster een segmentboogvormige rode bakstenen strek. In de eerste bouwlaag heeft Mijn Carlstraat 11 een segmentboogvormig kunststof vensterkozijn met bovenlicht; Mijn Carlstraat 13 beschikt over een segmentboogvormig hardhouten vensterkozijn met rolluik. Op de verdieping heeft Mijn Carlstraat 11 een rechthoekig, ongeleed dakkapelvenster; Mijn Carlstraat 13 beschikt over een rechthoekig hardhouten dakkapelvenster.

Beide panden hebben in de VOORGEVELS van de uitgebouwde bijkeukens voorzien van een segmentboogvormig houten vensterkozijn.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het aanzicht van de ZIJGEVEL van Mijn Carlstraat 11 wordt voor wat betreft de eerste laag geheel bepaald door de in een tweetal stadia uitgebreide bijkeuken van één bouwlaag onder lessenaarsdak. In de zijgevel van de oorspronkelijke bijkeuken bevindt zich een rechthoekig vensterkozijn met bakstenen vensterdorpel. De zijgevel is ter hoogte van de verdieping voorzien van verticale, gecementeerde banden in kettingmotief alsmede van een segmentboogvormig vensterkozijn met bovenlicht met hardstenen dorpelplaat. Mijn Carlstraat heeft in de ZIJGEVEL van de oorspronkelijke bijkeuken een rechthoekig, hardhouten vensterkozijn. Achter de aangebouwde douche- en toileteenheid is de eerste bouwlaag blind. Op de verdieping - met verticale, gecementeerde banden in kettingmotief - bevindt zich een segmentboogvormig hardhouten vensterkozijn met rolluik en hardstenen dorpelplaat. De ACHTERGEVELS van deze dubbele mijnwerkerswoning waren in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de indeling identiek aan de voorgevels. De achtergevel van Mijn Carlstraat 11 is niet beschreven.

De achtergevel van Mijn Carlstraat 13 heeft in de eerste laag een segmentboogvormig houten vensterkozijn met dichtgezet vulstuk. Op de verdieping een rechthoekig, ongeleed houten dakkapelvenster. Hardstenen vensterbankplaten. Het pand Mijn Carlstraat 13 is voor wat betreft de indeling van het INTERIEUR van het hoofdvolume op enkele punten gewijzigd. In de gang tussen voor- en achterkamer zijn de oorspronkelijke deurkozijnen verwijderd. Het trappenhuis is vervangen en ten opzichte van de oorspronkelijke situatie in de omgekeerde richting gelegd.

Het interieur van het pand Mijn Carlstraat 11 is niet beschreven.

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijk innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel.

De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouw bureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Mijn Carlstraat 11-13 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de streek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is in redelijke mate gaaf bewaard gebleven en van belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Mijnwerkerswoningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument